

2 Thessalonians

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β¹

[Opening Considerations]

[Greeting]

1.1 Παυλος και Σιλουανος και Τιμοθεος τη εκκλησια Θεσσαλονικεων εν Θεω Πατρι ἡμων και Κυριω Ιησου Χριστω: 2 Χαρις ὑμιν και ειρηνη απο Θεου Πατρος ἡμων² και Κυριου Ιησου Χριστου.

[Commendation and encouragement]

3 Ευχαριστην οφειλομεν τω Θεω παντοτε περι ὑμων, αδελφοι, καθως αξιον εστιν, οτι ὑπεραυξανει ἡ πιστις ὑμων, και πλεοναζει ἡ αγαπη ἑνος ἑκαστου παντων ὑμων εις αλληλους· 4 ὥστε ἡμας αυτους³ εν ὑμιν καυχασθαι⁴ εν ταις εκκλησιαις του Θεου, ὑπερ της ὑπομονης ὑμων και πιστεως εν πασιν τοις διωγμοις ὑμων, και ταις θλιψεσιν αἷς ανεχεσθε 5—ειδειγμα της δικαιας κρισεως του Θεου, εις το καταξιωθηναι ὑμας της βασιλειας του Θεου, ὑπερ ἧς και πασχετε· 6 ειπερ δικαιον παρα Θεω ανταποδουναι τοις θλιβουσιν ὑμας θλιψιν, 7 και ὑμιν τοις θλιβομενοις, ανεσιν (μεθ' ἡμων) εν τη αποκαλυψει του Κυριου Ιησου⁵ απ' ουρανου μετ' αγγελων δυναμειως αυτου εν πυρι φλογος, 8 διδοντος εκδικησιν τοις μη ειδουσιν⁶ Θεον και τοις μη ὑπακουουσιν τω ευαγγελιω του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου,⁷ 9 οἱτινες δικην τισουσιν: ολεθρον αιωνιον, απο προσωπου του⁸ Κυριου και απο της δοξης της ισχυος αυτου, 10 ὅταν ελθη ενδοξασθηναι εν τοις ἁγιοις αυτου, και θαυμασθηναι εν πασιν τοις πιστευσασιν⁹ (ὅτι επιστευθη το μαρτυριον ἡμων εφ' ὑμας)· εν τη ἡμερα εκεινη.

[A model prayer]

11 Εις ὃ και προσευχομεθα παντοτε περι ὑμων, ἵνα ὑμας αξιωση της κλησεως ὁ Θεος ἡμων και πληρωση πασαν ευδοκιαν αγαθωσυνης¹⁰ και εργον πιστεως εν δυναμει, 12 ὅπως ενδοξασθη το ονομα του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου¹¹ εν ὑμιν, και ὑμεις εν αυτω, κατα την χαριν του Θεου ἡμων και Κυριου, Ιησου Χριστου.

[The Day of Christ]

2.1 Ερωτωμεν δε ὑμας, αδελφοι, ὑπερ της παρουσιας του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου και ἡμων επισυναγωγης επ' αυτον, 2 εις το μη ταχεως σαλευθηναι ὑμας απο του νοος μητε¹² θροεισθαι,¹³ μητε δια¹⁴ πνευματος μητε δια λογου μητε δι' επιστολης ὡς δι' ἡμων, ὡς οτι εινεστηκεν ἡ ἡμερα του Χριστου.¹⁵

[The man of sin]

3 Μη τις ὑμας εξαπατηση κατα μηδενα τροπον· οτι εαν μη ελθη ἡ αποστασια πρωτον και αποκαλυφθη ὁ ανθρωπος της ἁμαρτιας,¹⁶ ὁ υἱος της απωλειας, 4 ὁ αντικειμενος και

¹ Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD, ©. I venture to affirm to the reader that all original wording of 2 Thessalonians is preserved in this edition, if not in the Text, at least in the apparatus. "Diminish not a word" Jeremiah 26:2 (see Deut. 4:2 and Luke 4:4, "every word" [as in 99.6% of the MSS]). The last note at the end of this book gives explanation about the apparatus.

² ἡμων f³⁵ SA, I [98%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] || --- B [2%]

³ ἡμας αυτους f³⁵ A [96%] RP, HF, OC, TR, CP || ~ 21 SB [3%] NU || 1 [1%]

⁴ καυχασθαι f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP || εγκαυχασθαι S(A, B) [3%] NU

⁵ ιησου rel || 1 χριστου [10%] CP

⁶ ειδουσιν f³⁵ SA, B [70%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || 1 του [30%]

⁷ χριστου f³⁵ SA [60%] HF, OC, TR, CP || --- B [40%] RP, NU (OC uses small print.)

⁸ του rel || --- [10%] CP

⁹ πιστευσασιν f³⁵ SA, B [93%] RP, HF, OC, CP, NU || πιστευουσιν [7%] TR

¹⁰ αγαθωσυνης rel || αγαθοσυνης [30%]

¹¹ χριστου f³⁵ A [45%] lat, syr, OC, TR, CP || --- SB [55%] sa, RP, HF, NU (OC uses small print.)

¹² μητε f³⁵ [94%] RP, HF, OC, TR, CP || μηδε SA, B [5%] NU || μηποτε [1%]

¹³ θροεισθαι rel || θροεισθε [10%]

¹⁴ δια rel || 1 του [10%] OC (The addition of the article presumably makes the reference be to the Holy Spirit, which is clearly wrong here.)

¹⁵ χριστου f³⁵ [85%] RP, HF, OC, TR, CP || κυριου SA, B [15%] NU (Might this be a doctrinally motivated variant?)

¹⁶ ἁμαρτιας f³⁵ A (93.8%) RP, HF, OC, TR, CP || ανομιας SB (5.4%) NU || long omissions (0.8%)

2 Thessalonians

ὑπεραιρομενος ἐπι παντα λεγομενον θεον ἢ σεβασμα, ὥστε αὐτον εἰς τον ναον του Θεου ὡς Θεον καθισαι,¹ αποδεικνυντα² ἑαυτον ὅτι ἐστιν Θεος. 5 (Οὐ μνημονευετε ὅτι ἐτι ὦν προς ὑμας ταυτα ελεγον ὑμιν?)

[The Restrainer]

6 Καὶ νυν το κατεχον οἰδατε, εἰς το αποκαλυφθηναι αὐτον ἐν τῷ ἑαυτου³ καιρω. 7 Το γαρ μυστηριον ἤδη ενεργεῖται τῆς ανομιας· μονον ὁ κατεχων ἀρτι ἕως ἐκ μεσου γενηται. 8 Καὶ τότε αποκαλυφθησεται ὁ ανομος, ὃν ὁ Κυριος⁴ ἀναλωσει⁵ τῷ πνευματι του στοματος αὐτου καὶ καταργησει τὴ ἐπιφανεια τῆς παρουσιας αὐτου· 9 οὐδ' ἐστιν ἡ παρουσια κατ' ενεργειαν του Σατανα ἐν πασῇ δυναμει καὶ σημειοις καὶ τερασιν ψευδους, 10 καὶ ἐν πασῇ ἀπατη τῆς⁶ ἀδικιας ἐν⁷ τοις απολλυμενοις, ἀιθ' ὧν τὴν ἀγαπῆν τῆς ἀληθειας οὐκ ἐδεξαντο εἰς το σωθῆναι αὐτους.

[Believing 'the lie']

11 Καὶ, δια τουτο πεμψει⁸ αὐτοις ὁ Θεος ενεργειαν πλανῆς εἰς το πιστευσαι αὐτους τῷ ψευδει, 12 ἵνα κριθωσιν παντες οἱ μὴ πιστευσαντες τὴ ἀληθεια ἀλλ' εὐδοκησαντες ἐν⁹ τῇ ἀδικια.

[To be Saved is Different]

2.13 Ἐμεῖς δε οφειλομεν ευχαριστεῖν τῷ Θεῷ παντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοι ἠγαπημενοι ὑπο Κυριου, ὅτι εἴλετο¹⁰ ὑμας ὁ Θεος ἀπ' ἀρχης,¹¹ εἰς σωτηριαν, ἐν ἀγιασμῷ πνευματος καὶ πιστει ἀληθειας, 14 εἰς ὃ¹² ἐκάλεσεν ὑμας δια του ευαγγελιου ἡμῶν, εἰς περιποιησιν δόξης του Κυριου ἡμῶν Ἰησου Χριστου.

15 Ἀρα οὖν, ἀδελφοι, στηκετε καὶ κρατειτε τὰς παραδοσεις ἃς ἐδίδαχθητε, εἴτε δια λογου εἴτε δι' ἐπιστολης ἡμῶν.

[Another model prayer]

16 Αὐτος δε ὁ Κυριος ἡμῶν Ἰησους Χριστος, καὶ ὁ¹³ Θεος καὶ¹⁴ Πατηρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπησας ἡμας¹⁵ καὶ δους¹⁶ παρακλησιν αἰωνιαν καὶ ἐλπιδα ἀγαθην, ἐν χαριτι, 17 παρακαλεσαι ὑμῶν τὰς καρδιας καὶ στηριξαι ὑμας¹⁷ ἐν παντι λογω καὶ ἐργῷ¹⁸ ἀγαθῷ.

[A request for prayer]

3.1 Το λοιπον προσευχεσθε, ἀδελφοι, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λογος του Κυριου τρεχη καὶ δοξάζηται, καθως καὶ προς ὑμας, 2 καὶ ἵνα ἴρυσθωμεν ἀπο των ἀτοπων καὶ ποιηρων ἀνθρωπων· οὐ γαρ παντων ἡ πιστις.

¹ ὡς θεον καθισαι f³⁵ (82.3%) RP, HF, OC, TR, CP || ~ 312 (8.2%) || 3 ἰΑ, Β (9.2%) NU || two other variants (0.3%)
(Scattered around the variants, 4.9% have καθησαι.)

² αποδεικνυντα f³⁵ ἰΒ [88%] RP, HF, OC, TR, NU || αποδεικνυντα (Α) [12%] CP

³ εαυτου f³⁵ Β [80%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || αὐτου ἰΑ, Ι [20%]

⁴ κυριος f³⁵ Β (86.6%) RP, HF, OC, TR, CP || 1 ἰησους ἰΑ (13.4%) [NU]

⁵ ἀναλωσει f³⁵ (92.9%) RP, HF, OC, TR, CP || ἀνελοι Β (6.1%) NU || ἀνελοι (0.7%) || ἀναλοι ἰ || ἀναίλει Α

⁶ τῆς f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || --- ἰΑ, Β [5%] NU

⁷ ἐν f³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP || --- ἰΑ, Β [4%] NU

⁸ πεμψει f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP || πεμπει ἰΑ, Β [3%] NU

⁹ ἐν f³⁵ Α [90%] RP, HF, OC, TR, CP || --- ἰΒ [10%] NU

¹⁰ εἴλετο f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || εἴλατο ἰΑ, Β [5%] NU

¹¹ ἀπ ἀρχης f³⁵ ἰ [94%] RP, HF, OC, TR, CP || ἀπαρχῆν Β [6%] NU ('Firstfruits' when and where? Is not the reading of NU inferior?)

¹² ο f³⁵ Α, Β [94%] RP, HF, OC, TR, CP || 1 καὶ ἰ [6%] [NU]

¹³ ο f³⁵ ἰΑ, Ι [94%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] || --- Β [6%]

¹⁴ καὶ f³⁵ Α, Ι [97%] RP, HF, OC, TR, CP || ο ἰΒ [2%] NU || καὶ ο [1%]

¹⁵ ἡμας rell || ὑμας [5%] CP

¹⁶ δους f³⁵ ἰΑ, Β [90%] RP, HF, OC, TR, NU || διδους [10%] CP

¹⁷ ὑμας f³⁵ [92%] RP, HF, OC, TR, CP || --- ἰΑ, Β [8%] NU

¹⁸ λογω καὶ ἐργῷ f³⁵ [89%] RP, HF, OC, TR, CP || ~ 321 ἰΑ, Β [10%] NU || two other readings [1%]

2 Thessalonians

3 Πιστος δε εστιν ο Κυριος, ος στηριξει υμας και φυλαξει απο του ποιηρου. 4 Πεποιθαμεν δε εν Κυριω εφ' υμας, οτι α παραγγελλομεν¹ υμιν² και³ ποιειτε και ποιησετε. 5 Ο δε Κυριος κατευθυναι υμων τας καρδιας εις την αγαπην του Θεου και εις την⁴ υπομοιην του Χριστου.

[Instructions]

[Don't be irresponsible or lazy]

3.6 Παραγγελλομεν δε υμιν, αδελφοι, εν ονοματι του Κυριου ημων⁵ Ιησου Χριστου, στελλεσθαι υμας απο παντος αδελφου ατακτως περιπατουντος και μη κατα την παραδοσιν ην παρελαβον⁶ παρ' ημων. 7 Αυτοι γαρ οιδατε πως δει μιμεισθαι ημας, οτι ουκ ητακτησαμεν εν υμιν· 8 ουδε δωρεαν αρτον εφαγομεν⁷ παρα τινος· αλλ' εν κοπω και μοχθω, νυκτα και ημεραν,⁸ εργαζομενοι προς το μη επιβαρησαι τινα υμων· 9 ουχ οτι ουκ εχομεν εξουσιαν, αλλ' ινα εαυτους τυπον δωμεν υμιν εις το μιμεισθαι ημας. 10 Και γαρ, οτε ημεν προς υμας τουτο παρηγγελλομεν υμιν: οτι ει τις ου θελει εργαζεσθαι μηδε εσθιετω! 11 Ακουομεν γαρ τινας περιπατουντας εν υμιν ατακτως· μηδεν εργαζομενους, αλλα περιεργαζομενους. 12 Τοις δε τοιουτοις παραγγελλομεν και παρακαλουμεν δια του Κυριου ημων Ιησου Χριστου⁹ ινα μετα ησυχιας εργαζομενοι τον εαυτων αρτον εσθιωσιν.

[Isolate the disobedient]

13 Υμεις δε, αδελφοι, μη εκκακησητε¹⁰ καλοποιουντες. 14 Ει δε τις ουχ υπακουει τω λογω ημων δια της επιστολης, τουτον σημειουσθε και¹¹ μη συναναμιγνυσθε¹² αυτω, ινα εντραπη· 15 και μη ως εχθρον ηγεισθε, αλλα νουθετειτε ως αδελφον.

[Conclusion]

[Benediction]

3.16 Αυτος δε ο Κυριος¹³ της ειρηνης δωη υμιν την ειρηνην δια παντος εν παντι τροπω. Ο Κυριος μετα παντων υμων.

[Sign-off]

17 Ο ασπασμος τη εμη χειρι, Παυλου, ο εστιν σημειον εν παση επιστολη, ούτως γραφω. 18 Η χαρις του Κυριου ημων Ιησου Χριστου μετα παντων υμων. Αμην.^{14,15}

¹ παραγγελλομεν *rell* || παραγγελομεν CP

² υμιν **f**³⁵ A [97%] RP, HF, OC, TR, CP || --- **sb** [3%] NU

³ και **f**³⁵ B (96.2%) RP, HF, OC, TR, CP [NU] || --- **sa** (3.8%) (There are four variations on ποιειτε that together garner (8.2%); codex B conflates.)

⁴ την *rell* || --- [5%] TR

⁵ ημων **f**³⁵ **sa** [99%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] || --- B [1%]

⁶ παρελαβον **f**³⁵ [92%] RP, HF, OC, CP || παρελαβοσαν **sa** [2%] NU || παρελαβετε B [3%] || παρελαβεν [3%] TR

⁷ εφαγομεν **f**³⁵ **sa**, B [80%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || ελαβομεν [20%]

⁸ νυκτα και ημεραν **f**³⁵ A, I [96%] RP, HF, OC, TR, CP || νυκτος 2 ημερας **sb** [4%] NU

⁹ δια του κυριου ημων ιησου χριστου **f**³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP || εν κυριω 56 **sa**, B [4%] NU

¹⁰ εκκακησητε **f**³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP || εγκακησητε **sa**(B) [2%] NU || two other variants [1%]

¹¹ και **f**³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP || --- **sa**, B [3%] NU

¹² συναναμιγνυσθε **f**³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP || συναναμιγνυσθαι **sa**, B [4%] NU

¹³ κυριος **f**³⁵ **sa**, B [90%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || θεος [10%]

¹⁴ αμην **f**³⁵ A [98%] RP, HF, OC, TR, CP || --- **sb** [2%] NU

¹⁵ The citation of **f**³⁵ is based on thirty-eight MSS—18, 35, 201, 204, 328, 386, 394, 444, 604, 757, 824, 928, 959, 986, 1072, 1075, 1100, 1248, 1249, 1250, 1503, 1548, 1637, 1725, 1732, 1761, 1768, 1855, 1864, 1865, 1876, 1892, 1897, 2080, 2466, 2554, 2587 and 2723—all of which I collated myself. 18, 35, 204, 394, 928, 1072, 1075, 1249, 1503, 1637, 1768, 1864, 1865, 2554 and 2723 are 'perfect' representatives of **f**³⁵ in 2 Thessalonians, as they stand, as were the exemplars of another fifteen. The uniformity is impressive. Since these MSS come from all over the Mediterranean world (Sinai, Jerusalem, Patmos, Constantinople, Bucharest, Aegean, Trikala, Athens, Mt. Athos [seven different monasteries], Grottaferrata, Vatican, etc.) they are certainly representative of the family, giving us the precise family profile—it is reflected in the Text without exception.

In the statements of evidence I have included the percentage of manuscript attestation for each variant, within either () or []. I have used () for the evidence taken from *TuT*, which I take to be reasonably precise. For the variant sets that are not covered there I had to revert to von Soden and the apparatus of N-A²⁷, supplementing from other sources where possible (Scrivener and Tischendorf)—the percentages offered, I have used [] for these, are extrapolations based on a comparison of these sources.

I venture to predict, if complete collations ever become available, that for any non-Byzantine variants listed with 5 to 1% support (in my apparatus) the margin of error should not exceed ± 1%; for non-Byzantine variants listed with 10 to 6%

2 Thessalonians

support the margin of error should hardly exceed $\pm 3\%$; where there is some division among the Byzantine witnesses the margin of error should rarely exceed $\pm 15\%$. However, I guarantee the witness of Family 35. Please see the last footnote for Matthew for further information.